

Lietuvos
Nacionalinė
Spaudos
Taryba

IŠEIVIŲ DRAUGAS.

Skiriamas svetimoj šaly gyvenantiems lietuviams.

Adresas Redakcijos ir Administracijos: Rev. JOS. NORBUT, Mossend, Lanarkshire, Scotland.

Sąvaitinio Britanijos lietuvių-katalikų-tautininkų organo Išeivių Draugo kaina Britanijoje, Amerikoje ir Lietuvoje — metams 8/- \$2. pusei 4/- 1 dol. 3 mėn. 2/- 5ct. Adr. — Rev. J. Norbut, Mossend, Lanarkshire, Scotland.

Redakcija pasilaiko sau teisę trumpinti ir pertaisinėti prišiustus straipsnius, korespondencijas ir šiaip jau raštus. Tik didesrieji ir svarbesnieji rankraščiai laikoma gražinama.

No. 24 (66) metal II

19 BIRŽELIO, 1915m.

Vienas numeris 2d

PAMALDŲ TVARKA:

20 Birželio MOSSEND.

NUO GARŽDŲ IKI KRETINGAI.

Rusų dienraščio „Birževija Viedomosti“ korespondentas, tulas Suvoikin'as, paduoda nemaž gan įdomių žinių apie tą užmirštą ir ramų Žemaitijos kampelį tarp Garždų ir Kretingos, pačiam paprusyje, kur musų broliai žemaiteliai iškentėjo daug vargo, daug karėjų ašarų šios karės laiku išliejo.

Garždų miestelis (ant rubežiaus su tamožne) šiuo karės laiku užėmęs kaž kokią nepaprastą vietą tarpe kitų parubežinių Kauno gub miestelių. Karės baisybės, lig koksai juodas debes: susitelkęs ant to menko ir nuskurdusio miesčiuko. Nuo to laiko, kaip policijos sargas kažkokiai Sidorov'as, užsislėpęs Garždų kapinėse, išmušęs 30 vokiečių landšturmistų, vokiečiai visą žiemą monijo-keršijo ramiems gyventojams. Visų pirmą sudeginę buvusį baronų Renne dvarą (pačiam miestelyj). Nuo dvaro gyvenimų gaisras persikėlęs į miestelį ir tuojaus pusę miesčiuko sudegus. Toliaus vokiečiai, tankiai užpuldinėjami miestelio gyventojus, atėmė iš jų visus gyvulius, duoną, grūdus, drabužius, viską. Pastebėdami prisitariančius rusus, vokiečiai priveždavę prie rubežiaus Prusų pusėje į Gromoviškių sodžių dvi armoti ir šaudydavę į nieku neapdraustą miestelį. Iš viso Garždų miestelis perleides 13 tokių bombardavimų. Paskutini, triliktąjį kartą vokiečiams šaudant į miestelį išneįčių prisartinę nuo Kulių miestelio rusai, priėję iki Garždų, nuviję vokiečius į tą sodžių, daug jų paėmę į nelaisvę, užgriebę teipogi ir tiekvi garsieji armoti ir atsitraukę vėl ant Plungės. Vokiečiai įbauginti pasitraukę Prusų gilumon ir nekuriam laikui palikę miesčiuką ramybėje.

Ilgainiui iš Garždų rusai patraukę į Klaipėdą (Memelį), sumušę vokiečius Klaipėdos gatvėse štikais, prigazdinę Klaipėdos gyventojus ir nuviję juos ant siauro žemės gabale-

ŽINIOS IŠ KURSO IR LIETUVOS.

lio, vedančio į Karaliaučių pačiu pajuriu ir atgalios sugrižę į Garždus. Suvargę likusieji žmonės visai nusiminę. Mažas tikrai rusų pasitraukimas (pasirodė didis) dar atgal ir tie „ramus“ vokiečiai galėjo atėti į Garždus ir atkeršyti miestelėnams. Taip ir atsitiko. Kuomet vokiečiai pradėjo pulti ant Mintaujos, rusai atsitraukė iš čia. Tada vokiečių burys priėjo prie miestelio ir iš to paties sodžiaus Gramonišken pradėjo vėl šaudyti į miestelį. Likusieji sveiki nuo pirmojo gaisro namai ant Tamožnės gatvės dabar likos sugriauti ir tapo sunkiai sužeista žydelka Beilia Pil. Tuotarpu vokiečių kariūmenė, kaip šarančiai, vis pludo ir plūdo į miestelį. Taip užplaukė visą apielinkę. Gyventojai, kurie dar lig šiol laikė savo bakužių, leidos bėgti.

Taip likos sunaikintas Garždų miestelis nemažiaus gal už Suvalkijos Slavikus, Naumiestį. Suvalkus, Vištytį. Tasai miestelis stovi labai gražioj vietoj, ant dešinio Minijos kranto, pačiam pasienyj. Dideli kalnai Minijos pakraščiais vietomis apaugę miškais, tarp kalnų gražios lygumos-pievos-turbūt savo gražumu neužleistų Nemuno pakalnėms. Žmonės tame kampe neperturtinigi, daugelyje dalykų atsilikę užpakalyje nuo aplinkinių kaimynų, bet dori ir labai geros širdies...

Nuo Garždų maždaug iki Kretingai trunkias eilė sudegintų sodžių: Voveraičiai (Garždų valsč.), Jokubavas, Griškštai (Kartėnos valsč.), Rubuliai, Sluckas ir Daktarai (Kretingos valsč.). Rašo, kas žingsnis tai degėsi. Žmonių nėra: išbėgiojo kur kas galėjo. Daugelis ubaganja. Jei kur pasimato gyvas daiktas, tai ar katė, ar šuva, kankdamas užverstame griūvėsiu kieme. Žymus dvarininkas Kostantinas Parčauskas (Jokubavo bažnytkiemis, puskelyj nuo Garždų į Kretingą) likęs ubagu. Garsios dar jo tėvo įtaisytos sunkiosios arklų veislės arklydės visai sunaikintos. Vokiečiai išvarė visus jo arklus, teipo-

gi ir visus raguočius. Rašančiam šiuos žodžius labai gerai yra pažįstamos tos vietos ir puikiai yra žinomi tie dalykai. Reikia čia pažymėti, kad minėtas dvarponis Parčauskas yra labai gabus ir žymus ukininkas Žemaitijoj.]

Jisai yra gimęs ir augęs sodžiuje, labai gerai pažįsta vietines gyvenimo sąlygas, yra neprastas ir sugyvenęs su kaimynais - sodiečiais žmogus. Pavyzdingi jo arklų ir karvių (čysto kraujo holandų) staldai davę pradžią geresnėms veislėms galvijų sodžiuose. Nevienas ukininkas šiandieną augina dideles karves, už kurias ima gerus pinigus ir gauna daug pieno. Daugelis netikėtai ukininkų, bet ir butelių jo staldo veislės pasiauginę buvo nevieną gerą arklį. Už tokius arklus žmonės paimdavo po 5—7 šimtus rub. Gal kokiam cicilikučiui nepatikti, kad čia giriamas geras ukininkas-dvarponis, jo karvės ir arkliai, bet kiekvienas protingas žmogus supras, kad vokiečiai, nuskriausdami panašų dvarą, nuskriaudė lygiai ir visą apielinkę, sunaikindami kultūros žydinį, iš kurio žmonės sau sendavo pavyzdį, patarimą ir mokslą. Kretingos dvaro savininkas gr. Tyškevičius taipgi nukentėjęs. Vokiečiai išvarė iš jo dvaro visus galvijus ir išvežę visus grūdus.

Kretingos miestelis guli taipogi ant rubežiaus, turi tamožnę, esti 20 varstų nuo Klaipėdos. Per Kretingą perejusios visos vokiečių vilnys, kurios užplaukė Kuršą. Prieš užplauksiant miestelį pastarą kartą, vokiečiai jį išdeginę kuone visai. Jei tiesa, įdukę vokiečiai stačiai pylę žibala ant butų ir padėgdavę. Užpylę žibalu net muringę rusų cerkvę norėję padegti, bet ta nedegus. Vokiečių kavalerijos buriys atjojęs net toli už Kretingos į to paties Tyškevičiaus folvarką Žadeikius ir Prišmončius (Kartėnos parapijos), išmušęs vargšus dvaro darbininkus-kumečius, užgriebes visus grūdus ir ramiai pasukęs atgal į „Faterland'ą.“ Bet po pat

Kretinga pasiviję juos tris kazokai. Vokiečiai pametę grobį leidęsi į kijas. Kazokai vijęsi juos iki pat rubežiaus, iki gelžkelio stoties „Bajoren“ Prusų pusėje, bet čia sutikę vokiečių pėstininkus, kurie kazokus apšaudė. Kazokai galvutrukčiais pasukę atgal. Du iš jų laimingai ištrukę, o trečiasis sužeistas apsistojęs miestelyje. Čia žydai paslėpę kazoką. Vokiečiai, kaip upė bereginti užplaukė miestelį ir suradę sužeistą kazoką, nutempę jį į savo štabą. Veždami jį buk mušę lazdomis, spardę kojomis. Ką vokiečiai galutinai padarė kazokui, nieks negalėjęs pasakyti, nes nieks nematęs: žmonės gavę bėgti vokiečiams padegus miestelį. Kretingos D-jį Sodnų gatvė išdeginta. Čionai vienuose namuose buvęs sergšas smegenų uždegimu vaikas žydelkos Movšos Mauna. Vargšė žydelka, iš namų iššokus, kelias eidama, su ašaromis prašius vokiečių nedegt jos namų nors del sergančio jos vaikelio. Bet vokiečiai žiauriai atstumę motiną, visgi padegę namus. Suvargusi besargindama ligonį žydelka pagriebus mirštantį vaikutį, išnešus ant plečiaus ir taip šaltyje išsėdėjęs lig'ryto. Rytmetyj vokiečiai pradėję vaikyti žmones. Bet žydelka vis sėdėjęs ant rinkos lig kurti nebyle, tarytum Loto pati, pavirtus į stulpą. Ant jos kelių gulėjo jau seniai numiręs, šaltas vaikas, pridengtas vilnoniu dekiu. Prijojęs vokiečių dragunas surikęs žydelkai ko ji čia pliurpsanti. Bet ši nieko neatsakius. Tada vokietyis apsukęs savo „nagaiką“ norėjęs užkirsti, bet čiapat pribėgus vyresnioji žydelkos dukte surikus: „Nemušk jos! Ji yra mano motina! Jos vaikas mire!“ — „Kur tas vaikas?“ paklausė vokietyis. Žydelkutė, pakėlus užklotą parodžius vokiečiui pamėlinavusį negyvą vaiką ir tarus: „Štai jisai!“ Vokietyis pakraipęs galva ir palikęs žydelką, nujojęs toliaus. Tasai gylus kaip jurės, motinos gailėstis suturėjo įtužusį vokietyį ir privertė pasitraukti. Po to viso vokiečiai dikčiai sutvirtinę Kretingos apylin-

kes: iškasę ravus, padirbę dratų tvoras ir tt. Tas visas tvirtoves užvertę sukirstais gr. Tyškevičiaus aržuolais. Kirsti miško vokiečiai suvarę vietinius gyventojus žydus. Darydami tas tvirtoves vokiečiai giręsi žadėję suvyt čionai visus kazokus, juos išgaudyt ir išžudyt. Iš čia vokiečiai paslinkę toliaus ant Mintaujos ir Šiaulių. Kun. Š.-ys.

VOKIETYS APIE LATVIUS.

„Dz. Vest.“ paduoda ištrauką iš vieno vokiečių gydytojo laiško, tilpusio vokiečių tautininkų laikraštyj „Der Tag“ apie latvius...

Nuo pradžios išrodė, rašo gydytojas, kad latviai ir lietuviai nėturi jokios neapykantos prie musų. Tiesa, visus reikalingus daiktus mes tagalėjome išgauti iš vietos gyventojų tikrai grąšinimais atiduoti karo teismui, bet užsipuolinų ant musų kareivių nabuvo girdėti iš pusės vietinių žmonių. Bet kaip tikt paėjo garsas, kad artinasi rusų raitarijā, šitie mongolai (!) parodė tikrą savo budą: tiktai bizuų kirčiais ir atrėmus durtuvus į krutinę galima buvo jų išklausti apie judėjimus rusų kariūmenės. (Už tą peikti negalima.—Red.) Maži, plattburniai, storo sudėjimo, kalbėdami savo į nieko nepanašia kalba latviai yra kiaurai persiėmę vokiečių neapykanta. Tokios neapykantos neteko matyti nei pas belgų ir pas anglų kareivius. Kad vieną syk vokiečių kareivis norėjo pajuokuoti su viena latvele (Matyt, juokavimas buvo nebillkošs!—Red.), ji perdurė jam pilvą su peiliu ir išdrėskė, akį. Kareiviai ją užtai smarkiai priplakė, bet vokiečių gydytojui prisiartinus ji nei žodžio nenorėjo ištarti ir atsisukusi į kitą pasę numirė. (Kieno čia neapykanta „latvelės“, ar kareivių?—R.) (R.G.)

IŠ KARĖS LAUKŲ. SAVAITINĖ PERŽVALGA.

KURŠE padėjimas kariuomenių neiškus. Manoma, jog Kurše ir Lietuvoj veikia 7 vokiečių korpusai, apie 300,000 kariuomenės. 10 Birželio vokiečiai veržė ant fronto prieš Šiaulius (LIETUVOJE) nuo Kužių, ežeras Rakijava ir kaimas Einornaičiai. Rusai atsipyre, nors su vargu. Vokiečiai prieję prie ŠAKINAVOS, kuri randasi nepertoli nuo gelež. stoties Papilėnų. Iš to aišku, kad vokiečiai pereiti turėjo pačius Papilėnus ir užsilaikyti ant linijos Žagarė, Šakinavas, Gruzdziai, Kužiai, Karpių arba Rakijavos ežeras (kaimas Verduliai), Einornaičiai, Šianlėnai, Žaiginė, Betygala, Airogala. Į vakarus nuo tos linijos laikos vokiečiai, kurie daugumoj vietų randasi ant abiejų Dubisų ir Ventos krantų, gi į rytus rusai, kurių rankose tebėra geležinkelis nuo Šiaulių iki Košedaru ir Kauno.

11 Birželio rusai užpuolė vokiečius tarp Gruzdzijų ir Šakinavos. Vokiečiai pasitraukė. 13 Birželio rusai sako atmušę vokiečius nuo upės Vindava pagal LACKAVOS (miestelis arti Kuršo rubežiaus, nepertoli nuo Mažeikių). Tečiaus Kuršo rėdyboj vokiečiai pajėgę pereiti pačią upę. Vokiečiai bombardavo patį miestą Šiaulių iš sunkesnių armotų. Nuo Šiaulių ant Betygajos svarbių permainų fronte nebūta. Rusai giriasi vėl atmušę Žaiginę (Šidlavos filija), suėmę čia 1 armotą ir apie 500 belaisvių (11 Birželio). Rusų laikraštis „Russ. Slovo“ praneša apie vokiečių žiaurų pasielgimą prie Šiaulių. Ten jie suėmę 50 sužeistų belaisvių, uždarę juos daržinėj ir pastarąją padegę. 10 lengviau sužeistų belaisvių išrėplioję į lauką ir šiaip betaip pabėgę, nors vokiečiai į juos ėmę šaudyti. Pabėgusių tarpo buvęs kazokas, kurs dalyvavęs 57 atakuose. Vienas smarkiau sužeistas belaisvis išrėpliojęs tik iš degančios daržinės, bet beveik sudegęs begesinant savo rubus. Visi kiti 39 belaisviai žuvę ugnij. **SUVALKIJOJ** vokiečiai dar suėmę apie 3000 belaisvių. Vokiečiai siekia Kauno fortus, kurie neretai turi progą šaudyti į vokiečius. Vokiečiai laikosi pagal Kauno prie Šapiežiškių ir Gudelių. Išrodo, kad **SEREDŽIAI** būtų perėję į vokiečių rankas, kad tie prisitartinę būtų visai prie Vilkijos. Tečiaus aiškių žinių iš ten nėra. Pastarais laikais vokiečiai ėmę eiti gilyn į Lietuvą ir Kuršą. Kai kas mano kad užbaigę rusus varyti iš Galicijos, vokiečiai pasistengs svarbiausias spekas perkelti į Lietuvą ir Kuršą, užpulti Kauną, Mintaują, Rygą, o gal ir patį Petrogradą.

LENKIJOS

ėjo mušiai be svarbesnių pasekmių. Maž daug visur užlaikyta tas pats mušio frontas. Galima esą laukti, kad iškrapštę rusus iš Galicijos, vokiečiai pamėgins iškrapštyti juos iš Lenkijos ir nustumti už Varšavos.

GALICIJOJ

tebeina smarkiausieji mušiai. Čia 11 Biželio rusai pasiskubino pasigirti sumušę pilnai vokiečius ir suėmę pagal Zuravno ant upės Dniestr 15,431 belaisvių kareivių, 348 oficerius, 78 kulkasvaidžius, 17 armotų ir tt. Ir kitose vietose atmušinėję vokiečius - austrijokus, suėmę ir kasdien po kelius šimtus ar net tukstančius belaisvių. Tečiaus tie pasigirimai toli gražu nepriylgsta pasigirimams vokiečių austrijokų. Skaitant pastaruosius galima pamanyti, kad rusų armija pradėjo iri ant visų siulių ir neužilgo visai nsmuks. Kasdien austrijokams-vokiečiams kluvą po kelius tukstančius, net desėtkai tukstančių belaisvių! Šiaurėj nuo Przemyslio, prie Sieniavos, generolo Mackenseno armija suėmus 13 Birželio 16,000 rusų belaisvių. O nuo 12 Birželio iki 16 to paties generolo armijai kluvę 40,000 rusų belaisvių, 69 kulkasvaidžiai ir tt.

Vokiečiai žadą iki 1 Liepos išvaryti rusus iš Galicijos, užimti patį Lwovą.

BUKOVINOJ

rusai jau nebeveikia. Austrijokai atstumę nuo Černovicų iki pat rubežiaus. Rusai perėję į savo Besarabiją ir paskui ją pradėję į Besarabiją veržtis austrijokai. Vadinasi, ant viso fronto, nuo Baltijos jurių iki Rumunijos rusams einas nekaip.

Kaipo priežastis savo pralaimėjimų rusai norodo tris: 1. stoka geležinkelių (tuos prieš karę patį rusų valdžia perskadijo ir gynė statyti) ir gerų kelių; 2. stoka amunicijos ir ginklų (čia irgi kalta labiausiai pati valdžia, kuri varžė savo šalies pramoniją ir fabrikus); 3. didelės priešo spekos. Pradžioj karės prieš rusus veikė austrijokų veik visa armija, turkų ir tik koks trečdalis ar net ketvirtadalis vokiečių armijos. Tada rusai ėmę viršų. Laikė mušius už Varšavą vokiečiai atitraukę šiek tiek nuo prancuzų, daug atgabeno iš rezervų (zoposto) Vokietijoj užsilikusių, ir nuo anų laikų prieš rusus jau ėmę veikti apie 25 vokiečių korpusus, daugiau neg trečdalis visų spekų. Nuo to laiko rusams jau ėmę mažiau sektis. Pradžioj Gegužės vokiečiai jau prieš rusus sutraukė didesnę pusę visų savo spekų, išviso virš 45 korpusų, kas sudaro apie 2,000,000 kareivių. Be to rusai prieš save turi apie 26 Austrijos korpusus (virš 1,000,000 kareivių) ir dar apie 1/2 Turkijos spekų. Rusai prieš tą visą gerai apupintą kariuomenę tegali išstatyti praščiau apupintos kariuomenės apie 3,000,000. Todėl rusams nesiseka ir jie turi trauktis.

Ant **KAUKAZO** permainų smarkių nebuvo.

JUODOJ JURĖJE rusų laivai turėję musį su turkų vokiečių laivais, kurių tarpe buvęs kreiseris *Breslau*. Rusai paėmę viršų ir turkai gavo

trauktis į Bosphorą. *Bosphoro* bombardavimas, matyt, pamesta, kaip nedaug naudingas. Konstantinopolis kol kas nebija rusų užplaukimo

DARDANĖLUOSE

svarbių permainų neįvyko. Buvę mušiai perėjo be pasekmių. Talkininkai šiek tiek pažengę, bet toliau galima esą laukti dar retesnių ir menkesnių pažangų. Iš visako galima spręsti, kad dar long-long way iki turkų sostiūnės. Jau daug mėnesių laivai baldos prie Dardanėlių vartų, jau greitai 2 mėnesiu kaip sausumos kariuomenė išlipo į Gallipolį, o turkai vis vartų neatidaro.

ITALIJA

irgi žengia pirmyn. Tik kol kas austrijokai nelabai tą junta. Per paskutinę savaitę, galima sakyti, ant Italijos-Austrijos fronto svarbių permainų neįvyko. Oficiališkai vis dar Italija neturi karės nė su vokiečiais, nė su turkais. Bavarijos kariuomenė, kuri kėtino eiti prieš italus, dabar pasiuosta prieš rusus, o jos vietą užėmė austrijos kariuomenė.

SERBIJA ir **JUODKALNIJA** kol kas vis dar ilsisi, o austrijokai neturi laiko ant tų šalių užpulti.

PRANCUZIJOS svarbių permainų nebuvo. Buvo sujudę ir pasidavę šiek tiek pirmyn anglai pagal Ypres, bet vėl atslugo, dabar išnaujo pradėjo šiek tiek kibinti vokiečius. Prancuzai gi atgriebė gelžkelio stotį Souchez. Šiaip jau viskas kaip buvę. Oras dabar per karštas. 23 europianai (prancuzų) aplankė vokiečių miestą Karlsruhe (Badeno valstijoj) ir metė 150 bombų. Karlsruhe-netvirtovė, prancuzai keršiję už vokiečių bombardavimą atvirų miestų. Vokiečiai pasipiktino iš prancuzų žiaurumo ir rašo, kad bombos užmušė 11 nekareivių ir daug sužeidė. O patis iš savęs nesipiktina: 6 Birželio Zepelinai metė bombas ant Šiaur-Ryčių kranto Anglijos, užmušdami 24 nekareivius, jų tarpe 5 vyrus, 13 moterų, 6 vaikus. Apie 40 sužeidė. 15 Birželio vėl atsilankė ir metė bombas Anglijoj, užmušę 16 žmonių, jų tarpe 1 policiną, 40 sužeidė. Apskritai, seniau jau patėmyta, kad toj karėje unorai nesivaikoma, daroma kartais taip, kad gėdytus ir laukiniai žmonės panašiai elgtis.

ANGLAI per tą karę netekę 13, 547 jurininkų iki 1 Birželio. Oficerių: užmušta 549, sužeista 181, žuvo be žinios 74, jurininkų: užmušta 7696, sužeista 2262, žuvo be žinios 2785.

VOKIEČIAI buk netekę išviso 4,200,000 kareivių iš viso skaitliaus pašauktų prie ginklų 8,500,000. Austrijokai gi praradę iš viso skaitliaus pašauktų 4,500,000 virš pusės: 2,526,000. Iki 21 Kovo vokiečiai netekę (sulig prancuzų štabo žinių) 3,290,000.

PRANCUZAI nutarę įvesti į madą kareiviams vietoj dabartinės rusies kepurų-plienines. Plieno kepurės turi kai kurie vokiečių pulkai.

Nuo 1-mo iki 15 Birželio, taip giriasi austrijokai, rusai praradę 105 oficerius, 122,300 kareivių (belaisviais), 53 armotas, 187 kulkasvaidžius, 58 amunicijos vagonus.

GRAIKIJOJ karalius ėmė jau taisyties iš po ligos. Į Graikijos parlamentą buvo rinkimai. Šalininkai buvusio ministerio Venizeloso gavo daugumą vietų. Iš 247 sužinotų seredoj balsų-Venizeloso šalininkai laimėjo 186, gi dartinė valdžia, priešinga Venizeloso politikai, gavo apie 25 balsus, prie kurių gal prisidės 69 balsai iš Makedonijos. Taip Venizeloso šalininkai vis vieną turės balsų daugumą. Venizelostai šalininkas karės: jis budamas ministrių pirmininku jau vos neįtraukė Graikijos į karę su Turkija. Už tai tapo prašalintas. Dabartinė valdžia-priešininkė karės. Laimėjus parlamentė daugumą Venizelostui, tikriausiai Graikija gaus galutinai stoti prieš turkus. Bet tas įvyks negreitai, gal už daug mėnesių.

RUMUNIJA kol kas laikosi nuošaliai. Jei ne italų įsikišimas, gal būtų dabar stojusi prieš rusus, bet dabar abejoja kas gaus galutinį viršų, todėl nesiskubina stot bil kieno pusėje. Taip ir nežinia, ar ji įsikiš į karę ir kieno pusėje įsikiš.

Rumunija norėtų gauti ne vien Transilvaniją (Austrijos) bet ir Besarabiją (Rusijos). Visgi pasklido gandas, buk Rumunija atsizada sąjungos dar prieš karę (mirusio karaliaus Karolio) su Vokietija-Austrija padarytos, aiškiau tarus nenori stoti Austrijos pusėje ir arba stos prieš, arba nuošaliai liksis. Irgi rašoma, buk **BULGARIJA** susitarė galutinai su Rumunija eiti išvien ir tai ne prieš rusus. Tečiaus tai dar klausimas, ar žinios teisingos. Aišku vienas: tos valstijos eis į pagelbą tikrai pusei, kurią manys esant stipresne.

PAVENČIAIS IR PADUBYSIAIS.

Miesteliams įkurti parenkama vis daliosios, augštosios vietos. Ir jie kenčia. Didžiosios dalis nudega, bažnyčios sugriuva (Papilėje, Kuršenuose); kitur bent sugenda (Šiaulinuose, Viekšniuose). Žmonės išlaksto į visas puses. Gyvenimas nutila. Nei kam kas beparduoti, nei iš ko bepirkti. Kas ir paliko, pirmą švį išgirdęs lenda į savo pasitaisytą duobę ir ten sėdi istisomis dienomis.

Kuršėnų klebonas Noviekis išsėdėjo sklepe 56 valandas. Ir tai neišvengė priepuolio. Pasirodžius klebonijos priangyje, kaip tik tuo laiku sprogo granata, nuvertė visą priangį (gonką); šoviniui prazvimiant pro šalį, oras ten taip prareitė, kad žmogaus kraujas prasi-muša pro odą. Kunigui Novickiui kraujas iš vidaus užliejo visą kairę akį, ir ji dabar stovi raudona, it

viena žaizda. Kažin, ar nepages. Dvarininkas Burba Heliodoras išsėdėjo duobėje tris paras (sutkas), kol galėjo pabėgti.

Leckavos apylinkėje 6 d. vokiečiai iš Greižės nušovė vieną mūsų kazoką ir 4 sužeidė; užmušė ir ketvertą arklių. Kiek vokiečių Greižėje krito, kas gi žinos?

Ties Ketunais-Micaičiais vokiečiai turėjo pasidirbę puikias tranšėjas, tvoras, susistatę baterijas. Bet viską pralaimėjo seredoje rusams. Subatoje 9 d. bet gi buvo laukiama antro mušio; tad mūsų oficeriai patarė dvariškiams geriaus išvažiuoti.

Per Ventą ties Ketunais vokiečiai pasidarė gerą tiltą. O visas brastas užvertė dvaro ukio aštriais padargais: plūgais, akėčiomis, kultivatoriais, ruliais ir ką tik radę.

Ligi paskutinios daiktelio pasi-ėmė iš kalvės, stolernios, ratainės. Paliko tik važius, šlėdes, lūgnias. Bet ir nuo jų, kaip ir nuo viso kito, nusiplėšė visas odas, kailius, išsiėmė pasėdus-poduškas

Iš namų išėmė visus drabužius, palikdami tik moteriškus; patalus, pogaivines, antklodes.

Iš klečių visus grūdus, visą pavilgą, visą padarytą atstangą: cukrų, arbatą. Iš kučių išsivedė visus arklius. Išpjovė karves, bepalikdami 30; visas kiaules, visus paukščius.

Duonos nei gabalelio, druskos nei žiupsnelio. Ir niekur nieko nebegali benusipirkti, nė Kuršenuose, nė sodžiuose.

Iš sodiečių taip-pat visa ima. Ir tie sodžiai su miestelėnais pabaigė demoralizuoties. Vieni iš bado, kiti iš pasigobėjimo, grobia, ką tik pasineša iš dvarų, kurių savininkai pabėgę. Neša maišais bulbes, kur dar rado užkasta, skaldytas malkas, stalo baltinius. Ką besakyti, kad vokiečiams umai pasitraukus, iš tranšėjų tie savotiški mūsų marodieriai visa susiima, kad ir aiškiai pažintų, jog tie daiktai iš čia-pat, iš dvaro.

Pirmą sykį vokiečiai į Kuršėnų apylinkę atėję 16d. Bal. Jų nebuvo daug; tad ir imdami ką, dar palikdavo ir savininkams. Antrą kartą didelė galybė atėję jau ėmė viską. Taip-kad dabar grynai apvalytas kraštas, kenčias gyvą badą. Laukai liko neapsėti.

Laižuvoje eidami Mintaujos link, buvo užėję iš Akmenės. Žiope-liuose tuoj pasiklausė, kur gyvena ukininkas N.? Suvokę tą ukininką, tuoj 200 raitarijos perbrido per Vadaksties upę. Rodos ten nei nebuvo brastos! Ir atakavo Ringių stotį. Viso buvo atėję 400 kavalerijos.

Dvi armoti artilerijos iš Žiope-lių du syk šovė į stotį ir uždegė du trobesiu. Kiti šaudėsi su musikiais iš santuvų ir padegė dar dvi trobi.

IŠ KARĖS LAUKO.

Smulkmenės.

Priėjo prie strielkininko, paklausė, ar trobelė skarbo? Taip atsakė strielkininkas. Kas čia gyvena?—Gi aš su šeimyna. Tai ir nedegino tos trobos.

Laižuvoje ėmė teirauties, kame rusai? Užklupo žemaitį S. Tas nepasakė. Užklupo žydėlį, atstatęs dzidą ir sukeikęs. Tas nusigando ir išsitarė: Ringiuose.

Is bažnyčios bokšto, prasimušę langą, saugojo, ar musiškiei ateina. Pamatė, pabėgo Mažeikių link.

Ringiuose dar sudegino gelžkelio kuro sandėlį. Bet žydo pirklio malkas paliko nedeginę.

Viekšniuose išpradžių baidytasi, šaudant, paskui taip priprasta, kad vaikai ėmė bėgioti ant pozicijų su mūsų kareiviais šovinių gilų rinkti. Ten drauge guli ant pilvo ir laukia, kada kareiviai iššaus.

L. Križevičius.

R. G.

VOKIEČIAI ŠIAULIUOSE

daug pridarė bledės, apiplėšė magazinus, pašalinių asmenų butus, labiausiai tų, kur nebuvo jokio šeimnininko. Vogti ir plėšti padėjo visokie vagiliai ir chuliganai iš Šimšės priemiesčio rodydami vokiečiams kelią. Plėšimai tęsiasi porą dienų. Per tą laiką apiplėšta apie 2000 namų. Tiktai trečią dieną prūsų vyriausybė uždraudė plėšimus, išleidus tam tikrą įsakymą. Prie likusių sveikais namų pristatyta sargyba; iš vietinių gi gyventojų sutaisyta milicija tvarkai palaikyti. Milicijos komitetan paskirta 2 lenku, 2 žydu ir 1 lietuvis. Komiteto sanariu išrinkta taipogi vietos klebonas kun. Jasenskasis, kuris daug pasidarbavo globdamas miesto vargšius. Milicijon išrinko daugiausiai inteligentiškesnį jaunimą, kurs ir šokos tuojaus gaisrų gesinti ir plėšikų gaudyti, bet gesinimo ir įrankių neužteko. Tarp griuvusių rasta keletą apdegusių lavonų; vieną pažino, kad tai namų savininkas Mooras. Surašyta ir suimta nemažai vagilių, pas kuriuos rasta svetimi daiktai. Kad miestan vėl įžengė musiškie kario- menė, ėmė spausti vagius, kad atiduotų svetimą turtą. Tuokart chulganų sėbrai ėmė leisti paskalas, buk milicijos sanariai esą išdavikai ir pradėjo siunsti nuolatines skundas į kariškąją vyriausybę. Dabar milicija tapo paleista. Gyventojų Šiauliuose belikė kokie 3000 ir tie neturį ką valgyti, nes viskas labai pabrango. Dirbtuvių sudegę Frenkelio odų fabriko kontora, patsai fabrikas liko sveikas. Kagano saldinių fabrikas visai išvogtas.

Bombarduojant miestą bažnyčion pakliuvo 150 šovinių, iš kurių penki padarė didesnę bledę sienose ir stoge, kurs liko visai skylėtas, panašus į rėtį.

„Lietuvių Draugija nukentėjusiems nuo karės šelpti“ nutarus padaryt visą oile koncertų Rygoje, Revelyje, Jurjeve, Šiauliuose, Panevėžyje Vilniuje ir kitose vietose nukentėjusiųjų naudai. Tula pija- nystė p-lė Petražickaitė sutikus dalyvauti tuose koncertuose, rengiamuose Draugijos naudai.

P. St. Šimkus, žinomas lietuvių kompozitorius ir garsus chorų tvarkytojas, Vilniaus Draugijos nukentėjusiems del karo šelpti igaliotas, greitai laiku žada važinoti į Ameriką parinkt aukų sušelpimui nelaimingų Lietuvos žmonių.

Amerikos žydų komitetas nuo karės nukentėjusiems šelpti lig šiol jau surinkęs 777,000 dolerių savo viengeniams sušelpti. Iš tų pinigų 355 tūkst dol. pasiunsta Lenkijos žydams, 195 tūks. į Prusus ir 88 tūks. Galicijos žydams. Amerikos žydai skubiai renka naujas aukas, kad sušelpus savo vientaučius, Europos karės suspaustus.

Kaip visoj Lietuvoj teip ir Kurliandijoj žydai varomi lauk ir sįnčiami Rusijos gilumon: į Černigovo, Poltavos ir kitas gub. Išsiunsta žydai iš viso Kuršo, išėmus Jakobštāt'o, Fridrikštāt'o ir Mokst'o pavietus. Žydai išvaromi iš karės apimtų vietų buk tai už prielankumą, kurį rodo vokiečiams, priūmdami juos su duona ir druska, už išdavimą sekretų, pranešimą, kur stovi rusų kariūmenė ir tt., ką ištiesų jie gali padaryt, ypač galėdami lengvai su vokiečiais susikalbėti.

London'o lietuviai, kaip girdėti, rengia atsišaukimą į anglus anglų kalboje delei aukų Lietuvos nukentėjusiems nuo karės. Žinomas lietuvis veikėjas ir Dumos atstovas M. Yčas, Lietuvių Dr. Vilniuje komiteto narys, rupinasi sutverti tos draugijos skyrių Londone ir paskui kiek galint rinkt aukas iš anglų visuomenės Lietuvai.

Daug lietuvių pabėgėlių į Rygą Šiaulių, Kuršėnų ir Viekšnių išvažiavę atgal į savo pusę, iškur vokiečiai pasitraukė. Visi grįžę džiaugdamiesi ir karštai dekuoja viengeniams už gerą širdį ir priėmimą. Tiktai atbėgusiųjų arkliai labai pasibaigę, nes Rygoje ir už piningus nebuve galima gaut šieno ir avižų.

Vienas toksai pabėgėlis, grįžęs į savo kraštą, atsiuntė laišką Rygos Lietuvių Komitetui, kursai šelpia nukentėjusius nuo karės. Laiškas išspaudintas „Rygos Garso“ No. 56. „Nuširdžiai mes pabėgėliai dekojame geradariui Lietuvių Komitetui už prieglaudą, už mūsų aprūpinimą. Kur mes butume dinžę, jeigu L. Komitetas nebutų mūsų aprūpinęs, nebutų davęs buto, valgydinęs. Net ašaros pradeda biriti išvydus tokį R. K. Komiteto duosnumą. Širdingai dekojame

Komiteto sanariams... Amžinasis Dievas Tau teatlygina! Tavo ir aukotojų geradarybių ir į tėvynę pagrižę niekad neužmiršime.”

Viekšnių pabėgėlis J. M-us.

Be abėjo'ne vienas teip ir šiandien dėkavoja Vilniaus Lietuvių Draugijos Komitetui ir tiems, kurie tai draugijai aukas renka ir siūnčia. Jug ir Rygoje yra išikuręs tos pačios „Vilniaus Lietuvių Dr.“ skyrius. Ta pati Draugija ir tuos, ką dėkuoja, sušelpė. Tiems Škotijos lietuviams, kurie aukavo Lietuvos nukent bus malonu žinoti, kad ir jų pasiūnštai piningais panašus nelaimingi kur nors yra šelpiami.

Tukumo apylinkėje keletas moterų su vaikais išėjo ganyklon pargintų galvijų. Tuotarpu pasigirdo sprogimas ir 9 vaikai liko sužeisti. Pasirodė bombos gulėta žolėje ir karvė ją paspyrė su koja.

Akmenėje vėl atsitiko nelaimė. Penki piemeniukai rado lauke nesprogusią bombą, ėmė knebinėti, daužinėti, ir ji sprogo. Visą penketą nelaimingų kvailiukų ant vietos sudraskė. Antai, Viekšniuose taip pat buvo.

Ariogalos miestelis sudegė visai. Neliko nei bažnyčia, daugiau 200 metų senumo. Tiktai padubisio dauboje liko keleta trobelių. Žmonės labai suvargę glaudžiasi po aplinkinius sodžius.

Ant Kedainių miestelio 14 g-lakstė vokiečių orlaisis ir numetė bombą rinkon. Buvo turgaus diena, žmonių buvo daug, bet pamatę geležinį paukštį visi ėmė bėgti, kas kur išmanė. Bomba sudraskė tiktai vieną karvę ir vieną moteriškę, išbirėjo langai keliuose namuose. Rasta dar trys bombos, nesprogusios.

Liet. Dr. nuk. šelpti komiteto Geg. 12 d. M. Yčas pranešė, kad išsirusinęs iš D. Kun. Tatjanos Komiteto 20 vietų Samaros miesto sanatorijose Liet. Kom. globiamiesiems 4 intelligentams ligoniams gydyties. Ligoniai gausią 100 butelių kumiso, išlaikymą ir dovanai kelią.

D-ras A. Vileišis suteikęs medicinos pagalbos 204 pabėgėliams, tame skaičiuje 57 vyrams, 69 moterims ir 78 vaikams.

Atidaryta Kapėmiesčio skyrius. Paskirta pašalpų: Vilniaus skyriui—4000 r., Punsko—5000 r., Perlojos—512 r., Seinų—300 r., Pakruonio—500 r., Trakų—100 r. ir Studzenių—200 r.

Komiteto posėdžiuose pradėjo vėl dalyvauti kun. Jezukevičius ir Kukta, laikinai išstojusieji iš jo del kun. Olšauskio byjos su Vyskupijos Valdytojum.

Kiek anglai išleidžia karei per dieną? Iki šiol išleidavo apie £2.660,000 kasdieną. Manoma, kad išlaidos padides iki 3 milijonų svarų sterlingų kasdieną, gal net virš to. Per metus tad karė apseitų milijardas ir šimtas milijonų svarų. Tai neskaitant žuvusių laivų, sugriautų ar sunaikintų nuosavybių ir tt.

Iki šiol oficialiai Italija i tetur karę su Austrija. Vokietija ir Turkija net tebeturi savo pasiuntinius Byme, vadivasi, tebėra santai-koj. Kodėl? Visųpirma turkai nenori karės su Italija, kurios jie šiek tiek prisibijo. Turkai nori palikti sau liuosybę susitaikinti su talkininkais atskirai, jei tie laimėtų. Turkai nenori del Austrijos įsivelti į naują karę. Jie sau galvoja: jei austrijo- kai pralaimės-tuokart turkams liksis liuosybė susitaikinti su talkininkais atskirai. O jei įsiveltų į karę, tai prisieitų pralaimėjus užganėdinti apetitus talkininkų ir dar priedams Italijos. O jei laimėtų Austrija, tuokart ir turkai galėtų Italijai karę paskelbti.

Vokiečiai gi dabar turi ginti ru- bežius savo ir Austrijos, kuri griu-va. Vokiečiams lengviau gintis patiems, neg dar ir austijokus ginti. Vokiečiai bijo, kad austrijo- kai pralaimėje nesutaiskintų su talkininkais ir nepamestų vokiečių. Tuokart tie vieni gautų kariaut dargi ir su italais. Vokiečiai todėl nori: arba priversti Austriją prie sutarties atskirai nuo vokiečių nesitaikinti, arba palikti sau liuosybę mesti austri- jokus ir gintis vieniems prieš talkininkus be italų. Todėl nė turkai, nė vokiečiai neskuba ofi- cialiai stoti į karę su italais.

Parubežio gyventojai nelaukė vokiečių užplaukimo. SALANTŲ pisoriaus pati pasakoją stovėjusi ant gonkų, kuomet pasirodė 4 kazokai. Vos spėjo jie prajoti, kai pasirodė veik įkandinę nauji raitėliai. Pisorienė maniusi, kad tai kazokai ar stražninkai, bet nespėjo atsikvėpti, kaip prieš išdygo vokiečių dragunai. Pisorienė iš baimės nė suskaiyt nespėjusi, buvė apie 8. —„Kazokai čia?“ užklausė rusišškai — Ne, atsakė ji. —„O kas dabar prajojo?“ —Nežinau. Taip paprastai atsakoma per tą karę: nežinau ir tiek. O jei kas atsakytų kitaip, galėtų įkliuti į nemaloniausią ir pavojingiausią istoriją. Nežinia, kaip but toliau buvę, tik besikalbant pisorieniai su nelauktais svečiais kazokai pradėjo į vokiečius šaudyti ir tie negaišuo- dami leidos bėgti, palikę du užmuš- tu, o pisoriaus šeimyna irgi leidosi per miestelį, sukeldami triukšmą ir lydima kitų pabėgėlių. Nuo Salan- tų kelias eina ant Mažeikių, o toliau gelžkelis ant Mintaujos ir Rygos. Vokiečių stiprus burys prijogo prie MAŽEIKIŲ nuo Ventos upės, te- čiaus toji upė giloka, tyltas buvo rusų sugriautas. Vokiečiai pamatę jog ant kito kranto jau pradeda eiti nuo stoties paskutinis trunkinys, ėmė iš kulkasvaizdžių šaudyti į miestelį. Iki miestelio po tiesumai buvo apie 1 varstą ir daug miestiečių bei šiaip pabėgėlių išklojo vokiečių kul- kasvaizdis. Perbridę upę vokiečiai nebėjo į Mažeikius, bet leidosi pro šalį ant Mintaujos. Gyventojai Mažeikių išlindo tada iš sklepų, su- rankiojo ir apraišiojo sužeistuosius.

Kitas vokiečių burys prasiveržė nuo GARŽDŲ, per PLUNGĖ ir TELŠIUS ant KURŠENŲ. Čia vokiečiai jojo labiausiai sunkeliais, per miškus, laukus, kad apsupus

rusų kariūmenę. Rusai apie tai suuodė porvėlai: kada susirėmė su vokiečių pėstininkais. Rusai ėmė skubiai trauktis, kad prasimušus pro raitėlių burius, išjokusius į už- pakalį. Vokiečiai šaudė iš armotų, steigdamies padegti šoviniiais visus pakelyj kaimelius, kad rusams ne- butų kur prisiglausti. Taip tai du- mai buvo uždengę ir apvilkę tirštu ruku visą plotą nuo Kulių iki Plun- gės. PLUNGĖ irgi tapo padegta: kuodidžiausia gaisro žara pakilo ant to miestelio.

TELŠIUOSE už kelių valandų prieš vokiečių atėjimui pasirodė eroplianas kurs metė bombą pagal cerkvės. Žmonės tuoj sulindo į sklepus, kas kur galėjo pasislėpė. Per miestą skubiai perėjo rusų besitraukianti kariūmenė, o 9 varstai nuo miesto pasirodė nauja žara ir dumų kamuoliai: tai padegta (tur but pačių rusų) Lieplaukių miestelis. Dar praėjus 10 minučių nuo Žukauskio dvaro Jurgaičių atsiliepė vokiečių armotos: granatos ėmė kristi ant miesto ganyklų. „Vokiečiai eina,“ pasklydopo miestelį. Daugybė žmonių leidosi bėgti vienu keliu: ant

TIRKŠLIŲ-PAPILĖNŲ.

Raiti, važiuoti, pėsti, vyrai, moteris, seniai, maži vaikai, kas tik galėdamas ir kaip išmanydamas skubėjo tolyn nuo Telšių. Kuomet pabėgėliai pribuvo į Eigirdžių bažnytkiemį, apsižvelgę pamatė paskui savęs didžiausią žarą ir dumų stulpus: tai degė Telšiai. Nauji pabėgėliai, kurie pasivijo seniau iš- bėgusius, apsakė, kad vokiečiai įžengė į Telšius tuoj pareikalavo į užstovus miesto galvą Geldnerą, popą Pavlovičą, išplėšė sėdelį skar- bavo spirito, prisigėrė patis ir toliau nuo Telšių jau ėjo girti. Nuo Telšių vokiečių burys persiklyrė: viena dalis patraukė ant Papilėnų, kita ant

KURŠENŲ.

Kuršėnuose vokiečiai apšaudė gyventojų burį iš kulkasvaizdžio. Daugė iki gelžkelio stoties vokiečiai sugriovė vokzalą tobesius, padegė valsčiaus kancelariją ir mokyklą.

PAPILĖNUOSE

atsitiko maž daug tas pats. Pra- dėjus vokiečiams šaudyti gyvento- jai išbėgiojo. „Bakaliarijos“ arba „narodnos“ mokyklos mokytojas Skobinas tebmokino vaikus, kuomet į miestelį ėmė lėkti kulka- svaizdžių kulkos. Nespėjo atsikvėpti, kaip pradėjo lėkti į miestelį armotų šuviai pritaisyti padegimui. Užsi- degė vokzalas, valsčiaus kancelari- ja, namai Rabinavičiaus. Ketvir- tas šuvis pataikė į mokyklą. Moky- tojas Skobinas vaikais vedinas iš- šoko per langą į daržą ir daržais leidosi Mintaujos linkui. Pakelyje sutiko daug burių vokiškų žvalgų, nuo jų gavo slapstytis ir slėpti vaikus po miškus, krūmus, ravus ir duobes. Arti Mintaujos tečiaus jau susitiko kazokus.

ANGLIAKASIŲ

REIKALAVIMAS.

Dabar angliakasiai del karės laiko pabrangus pragyvenimui uždirba ant 9d per dieną daugiau, neg prieš karę uždirbdavo. Tečiaus angli- akasiai neužganėdinti, nes pragyveni- mas pabrango daugiau žymiai. Angliakasiai mano reikalauti sau pa- kėlimo uždarbio dar ant 1s. 3d, iš- viso tad ant 2s per dieną daugiau, neg turėta prieš karę. Tuo tikslu neseniai Glasgowe buvo susirinkę angliakasių ir darbadavių atstovai. Sutarimas dar neįvyko.

IŠEIVIŲ DRAUGAS

Korespondencijos.

GLASGOW—Pereitą nedėdienį „Blaivybės“ dr. salėje susirinkęs draugijos narių būrelis ir kiek sveitimų kalbėjęs apie savo reikalus. Tarp kitko perskaityta šis tas iš Lietuvos laikraščių apie karę. Kauno gub. ir Kuršė. Patėmytu platus ir pasekmingas Vilniaus lietuvių Dr. nukentėjusiems šelpiti veikimas. Išreikšta pageidavimas, kad p. Simkus, važiuodamas į Ameriką Lietuvos nukentėjusiems aukų rinkti, užsuktų ir į Škotiją, papasakotų gyvu žodžiu apie Lietuvos vargus ir pasakytų prakalbas. Beto dar išaiškinta kai nekuriu „Bl.“ dr. įstatų punktai ir nutarta neveliaus, kaip pradžioje Liepos, sušaukti visuotinę skyriaus narių susirinkimą nekurių bėgančiųjų dr. reikalų aptarimui. Š. is.

GLASGOW (Bridgeton)—Caltone gyvena tula lietuvių, kurios tikra pavardė nei po vyru, nei po tėvais nežinoma. Su savo tikru vyru buvo pasimetęs, o suaidėjęs su kažkokiu irgi gyvenančiu juodviršiu, delto visų „Juodviršiene“ vadinama. A. A. motereliai buvo pasidaryę galvoje negerai. Buk tai užsigėrus smirdės, ar kito kokio skistimo, norėjęs sau galą pasidaryt; pasipjaut. Bet policija nuvedus ją į kalėjimą, kad prasiblaivytų ir „juodos mintis“ nuslinktų. Vienok tas negelbėjo. Tenai „džėlė“ nelaiminga pabaigė savo vargingą gyvenimą: pasikorė ir savaitę atgal tapo palaidota. Kr-nar.

GLASGOW—Vienoj lietuvių šeimoj mirė maža duktelė. Tėvai gailostingi vienintelės savo dukters, norėjo kuogražiausiai ir iškilmingiausiai palaidoti. Žmonių suprašė daugybė. Užpirko vežimius lydėti į kapines, viskas butų buvę gerai, kad ne paties tėvo užsigėrimas. Visą pagrabą laiką tėvelis buvo raudonomis akimis nuo alaus, bet ne nuo ašarų, nors patys sakos gėręs del ašarų, iš širdies skausmo. Klaidingas supratimas, gailėsčio, ašarų ir viso ko, jei delto reikia gerti. Kadagi mūsų žmonės virs žmonėmis? Ir negražu, ir gaila. Čiu-nis.

SHOTTIS.—Sugrižęs iš Anglijos atgal į Shotts'ą, seniaus pragarsėjęs piršto kandimu tulas lietuvis Š-kšėjus paskutinių laikų vėl garsiai Shotts'o padangėj į angštį iškilo: kitam savo draugui įkando į nosį. Geri dantis. K. Š.

Girdėjom, kad nekando nosies, o tik praleskkitam pakaušį. Vis per girtybę.—Red.

STONEYBURN—Pas mūsų labai prasiplatinęs blogas paprotis kazyriuoti iš piningų. Prie kazyrių nemažai sumaukiama alaus ir degtinės. Pinigai, sakoma, nereikalingi, nes nežinia esą kaip karė eis toliau, gal reikšią visiems žuti (kvailas galvojimas Red.) Geriant ir kozyriuojant girdžiasi blevyžgos. Beja, tai netik pas mūsų. Glasgowe kai kur teko girdėti lietuvių moterėles taip kalbant, kad joks pubernis neišdrįstų. Atsakius su vienu lietuviu eiti į karčemą, tas taip užpuolė mane lojot, kad džiaugiasi sveikas pasprukęs. Stoneyburnietis.

Aukos Lietuvos šelpimo fondui:

VIEWPARK.—V. Genocwiczius 10/ J. Lindvinaiczius 5/ J. Jurkuzaitis 4/ S. Navikauskas, J. Baronas—po 3/ J. Sacekus, S. Abramaitis, J. Jokubauskas—po 2/6. K. Kerevicius 2/ Smalkemiu auku 8/9. Viso labo £25 5/3.

Sekančias aukas Lietuvos nuo karės nukentėjusiems priėmiau:

Isz. Dr. N. 23 pagarsinta	£383	5	6
Viewpark apskriczio	2	5	3
Procentas uz sudetus piningus			
Banke	0	7	0
Blaivybes Draugystes Bellshill (surinkta per koncerta 11 June 1915)	1	7	0
Woolwich apskriczio	2	17	6
Shotts	3	0	6
Manchester	10	9	3
Earlestown	10	9	6
Haydock	4	17	0
Clock Face	2	11	6
St. Helens	1	7	2
Almanaitienes, Gievan	0	5	0
Uz atvirutes Anglijoj	3	4	4
Uz atvirutes Glasgove	0	4	9

Viso labo priimta £426 11 3

Pasiunsta in Lietuvą:

Isz. Dr. N. 18 pagarsinta	£210	0	0
9 June 1915 czeki			
N. 695,858 Societe Generale ant 1320 rubliu	£110	0	0
£320	0	0	
Lieka piningu	£106	11	3
Kasierius:			
P. Bancewicz, 104 Main Street, Bellshill.			

KLAIDŲ ATITAIŠYMAS:

„Is Dr.“ pereitame N. 23 Anglijos lietuvių aukų pagarsinime išbrovė šios klaidos: Haydock: K. Balčiūnas davė 7s ne £1. Bendra aukų suma gerai atspausa.

St. Helens: bendra aukų suma turi buti: £1 7s 2d paduota klaidingai £1 11s 6d.

Manchester: smulkių aukų kepurėje turi buti: £1 3s 3d, o ne £1 3s 7d. Bendra suma gerai. Už atvirutes „L. F.“ naūdsai gauta £2 6s, o ne 2/6. Teipogi nekurių aukantojų pavardes bent kiek iškraipytos. Mat, jraides rinko anglas. Kiekvienas visgi lengvai savo pavardę surado, pažino, aukas pamatė.

Woolwich.—Atspausa Juozylaitis, turi buti Andrius Jurgelaitis.

Redaktorius-leidėjas—

Kun. J. NORBUTAS

Reikalaujama

12 darbininkų, moterų ir mergaičių

DŽUTO DIRBTUVĖJE, DUNDEE.

Geras apmokėjimas su savaitiniais priedais (war bonus). Pakankamai darbo užtikrinama del visų darbininkų. Patogus gyvenimai (stubos) gaunami artimiausioj kaiminystėje.

Kreiptis prie:

Wm. Ogilvie, Seafeld Works, Taylor's Lane, DUNDEE.

Dažnoti pirma pas

P. Bancevičiaus, West End, Bellshill

kurs duos patarimą

Ežys-istradejas.

Pranešame savo skaitytojams, kad Ežys išrado nesunkų būdą kaip iš šieno padarius sviestą. Manoma tą išradimą užpatentavus parduoti autonominės Lietuvos ar kitos kokios šalies valdžiai. Ežio skaitytojai ras pamokiningą sekančiame, 7 Ežio numeryje, kurio kaina visgi nebus pakelta, liks 3d.

„EŽYS“ PUBLISHING CO.,

213 Station Road,

DYKEHEAD, SHOTTIS.

HIGIJENIŠKA SKALBYKLA

(Laundry)

NORTH ROAD, BELLSHILL.

Pasiunsk marškinius, kelnėlius, drobules ir kitoniškus baltinius

Arba liepk atvažiuoti su vežimu.

Viską atliekame pigiausiomis kainomis.

PĒTNYČIOJ, 25 BIRŽELIO

Shotts'o Blaivybės Skyrius

BAZNYTINĖJE SALĖJE, Shotts

RENČIA

Vakara Teatra ir Šokius.

Atvaidinta bus pirmą kartą Škotijoj 8 veiksmų drama:

GENOVAITĒ.

Vakaro pelnas skiriamas NAUDAI LIETUVOS NUO KARĖS NUKENTĖJUSIŲ.

Meldžiame kitas kuopas palaikyti ir pasidaruoti pardavinėjant bilėtus iškalno. Bilėtai gaunami pas: K. Pridotko, 25 Rosehall Road, Dykehead, Shotts,

J. A. WALKER, 236 Main Street Bellshill

Užlaiko Pigiausių ir Geriausių Spaustuve.

Specijališkai užsiima lietuviškų raštų spausdinimu

Mėnesinis juokų laikraštis

„EŽYS“

Eis kiekvieno mėnesio pradžioj. Kaina numerio 3d. Metams 3/. Adresuoti piningus, užprašymus, straipsnius, karikatūras, juokus it tt.

„EŽYS“ PUBLISHING CO.,

213 Station Road,

DYKEHEAD, SHOTTIS.

Ar Skaitei Kada Laikraštį Lietuvą? Gal nežinai kur ją gauti? 'LIETUVA' Eina jau 24 metus Chicago, Illinois, kas Pėtnyčią ir paduoda daugiausia gerų ir svarbių žinių iš Amerikos, Europos ir viso svieto, o prenumerata kaštuoja metui tik \$2.00, pusei metų \$1.00. Rašyk adresu: Lietuva Publishing Co., 3257 So. Halstad Street, CHICAGO, ILL.

ADAM L. WILSON, 375 Main Street, Bellshill, Motor-dviračių ir DVIRAČIŲ agentas

Atstovauja: Rudge Multi, Triumph B.S.A., Enfield, Indian ir tt.

Didelis ir puikus pasirinkimas. Turi daug puikių palaikytų, antros rankos dviračių. Kainos pigios.

Bellshill Theatre DAILIAUSI ir AIŠKIAUSI PAVEIKSLAI. Vaidinimai du kartu kas vakarą ant 7 ir 9. PIGIOS KAINOS: 3d 6d ir 9d

Dar galima gauti pilnus kompletus 'Išeivių Draugo' už 1914 metus (Nuo 1° numerio iki 42). bet tokių uompetų pilnų teliko vos 10. Todėl kas norėtų gauti — tepaskubina kžprašyti; kaina kopeto 5/- su persiuntimu.

G aima gauti papildymui atskirus senesnius numerius, kaina po 2d, Visi tie, kurie turēja užprašę „Išeivių Draugą“ savo giminėms ir pažistamiems į Lietuvą teiksis atnanjinti užprašymus, nes jau prenumerata jų pasibaigė ir Administracija sustabdė siuntinėjimą nuo 2 N. Kas nori suteikt savo giminėms gražią dovaną ir linksmybę tepaskubina atnaujinti „Išeivių Draugą“ užprenumeravimą. Išeivių Draugą“ eidžiama į Lietuvą

IŠEJO IŠ SPAUDOS IR GALIMA gauti „Išeivių Draugo“ leidinį Paskutinię Metai Tėvynėje, seno darbininko atminimai). Diktoka knyga ant gražaus popieria knyga bus išduodama dovanai.

Kiekvienam užrašiusiam ant metų Išeivių Draugą į Lietuvą ar Ameriką del savo pažistamų toji knyga bus išduodama dovanai.

Titanic'o kelionė visa išparduota galima gauti tik „Išeivių Draugo“ 1° podraug su kompletu.

Rengiamo spaudon Nuo Aplūžusios Gričeles iki Vatikano Rumų ir Škotijos Lietuvių.

Kreiptis ant adreso:

Rev. JOS. NORBUT, Mossend, Lanarkshire, Scotland. |

Užsirašyk sau ar savo pažintams Lietuvoj bei Amerikoje „Išeivių Draugą“ kurs 1915 metais eis kas savaitę padidintas ir padailintas talpins:

Vėliausias žinias iš karės laukų ir sąvatinės peržvalgos.

2. Prateš. Seno darbininko atminimus“ užvadintus „Svieto perėjūnas“ (trankimasis po Vokietiją Luxemburgą ir Daniją).

3. Kun. Norbuto kelionę į Lietuvą užvardintą Iš Škotijos į Lietuvą ant motocikletkos aprašys.

4. Pabaigs Škotijos lietuvių II Lanarkshire III Linlithgowshire IV Midlothian, V Dundee ir t.t.

5. Talpins gaunamus aprašymus Lietuviai Anglijoj.

6. Platų skyrių korespondencijų ves.

7. Peržvalgos ir margumynai ras sau vietą.

8. Dainas, paveikslelius straipsnius dės laiks nuo laiko.

Tariant trumpiaus pasistengs tapti vienu iš įvairiausių ir skaitymui vertiausių laikraščių.

Kaina laikraščio Britanijoj Lietuvos, Amerikoje: metams 8/- (2) doleriai pusmėcinių 4/- (doleris) trims mėnesiams 2/- (25 centų).

Adr.— Rev. JOS. NORBUT, Mossend, Lanarkshire, Scotland.

EINA nuo 1838 m. didžiausias ir populiariausias iliustruotas bepartyvinis visuomenės laikraštis, nuo Rugsjucio 6d, 1914 m. vertes dienaszcziu, isseina kasdiena ir režia skaitytojams daugiausia žiniu isz druniju ir visuomenes gyvenimo viso pasaulio.

AMERIKOS

LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

“KATALIKAS.”

Adresas tokis:

3249 South Morgan Street, CHICAGO, ILL.

Amerikos Lietuvių Dienraštis tarnauja plačiai visuomenei. Amerikos lietuvių dienraštis stovi už lietuvių tautos ir už darbininkų reikalus. Amerikos lietuvių dienraštis paduoda indomiausias žinias, nadingiausius straipsnius, platina mokslą, skleidžia apšvietimą. Amerikos lietuvių dienraštis praneša tiek daug naujų žinių antsyk, kiek kiti keli laikraščiai, o kainuoja tiek, kiek vienas Amerikos lietuvių dienraštis Išeina kasdiena ir kaštuoja metams 5 dol., pusei metų 3 dol.; Užsienyje metams 7 dol., pusei metų 4 dol.

Pasiuskite atvirutę Amerikos lietuvių dienraščiu. Parašykite ant šios savo pilną vardą, pavardę, adresą, ir užlipinę l. krasos ženklelį, gausite kelis numerius pažinurėjimui. Vardas ir Pavardė _____

Gatvė _____

Miestas _____

—) GERIAUSIA DOVANA (—) draugams Lietuvoje, tai tikras lietuvių katalikų laikraštis

—'DRAUGAS'—

Draugas paduoda žiniu iš viso pasaulio, nušviečia Amerikos lietuvių gyvenimą, suteikia daug skaitymo iš visuomenės gyvenimo, politikos ir literatūros ir yra geriausias draugas lietuviams darbininkams Amerikoje. Anglijoje ir Lietuvoje Rusų cenzura Draugą į Lietuvą, inleidžia.

Draugas atsieina—Amerikoje: Metams \$2.00 pusei metų \$1.00; Lietuvoje: metams \$3.00, pusei metų \$1.5

Su visokiais reikalais adresuokite „Draugas' Publishing Co., 1800 West 46th St., Chicago, Ill.

Printed by J. A. WALKER, Bellshill.

Published by Rev. J. Norbut, Mossend.

Saturay, 19th June, 1915.